

Kondor Béláról, nem csak a „kötelezőt” Tanítási gyakorlathoz kapcsolódó óra terve és tananyaga

Csibi Anett

Pécsi Tudományegyetem, Képzőművész-tanár mesterképzés

A tanítási gyakorlat a Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakgimnázium Képző- és Iparművészeti tagozatán zajlott. Mentor: Horváth M. Zoltán

A dolgozatot lektorálták:

Dr. Bredács Alice, PTE MK, a pedagógiai kurzusok oktatója

Horváth M. Zoltán, Pécsi Művészeti Gimnázium és Szakgimnázium

Képző- és Iparművészeti tagozata és PTE MK művésztanára

Óraterv – Országos Középiskolai Verseny

A pedagógus neve: Csibi Anett

Műveltségi terület: Vizuális művészetek

Tantárgy: Grafika

Osztály: 11, 12. évfolyam

Az óra témája:

Az óra témája az Országos Középiskolai Verseny (OKTV) Vizuális kultúra tantárgy harmadik (döntő) fordulójának témájának ismertetése. Az órára való felkészülés a hivatalos versenykiírást követve zajlik: A tanulók az első fordulóra egy darab pályamunka elkészítésével nevezhettek. Három terület közül választhattak (1. képzőművészeti alkotás, 2. kommunikatív tervezés, 3. tárgytervezés, ipartervezés). Az első forduló összefoglaló témája: „*MICSODA CIRKUSZ!*”. Az osztály tagjai a kommunikatív tervezési terület mellett határozták el magukat, amelyen belül további két feladat közül dönthettek. Vagy szöveges plakátot / óriás plakátot kellett készíteniük, amely egy cirkuszi eseményre hívja fel a figyelmet, vagy pedig egy (kis)arculatot kellett tervezniük a *NAGYCIRKUSZ* részére. Az alkotási folyamat a grafika óra keretein belül valósult meg. A második forduló feladata egy félalakos portré tónusos rajzának elkészítése volt tetszőleges technikával, fél íves méretben, amelynek lebonyolítása már külső helyszínen zajlott.

Az utolsó forduló két részből álló feladata, az óra anyagát érintő téma, „*Kondor Béla művészete*” képezi. A vizuális nyelvi feladat megtervezéséhez és kivitelezéséhez a kiírás szerint a tantervi óra- és eszközrendszere szükséges. A művészettörténeti teszt

anyagát a középiskolai tananyag mellett elsősorban a kiírásban szereplő téma képezi. A gyakorlati és írásbeli feladat további részleteit a verseny időpontjában, annak helyszínén közlik a tanulókkal. Az értékelés főbb szempontjai közt jelölték meg a kreativitást, a térábrázolási, formaalkotási, színhasználati kompetenciákat, valamint művészettörténeti tájékozottságot, műelemző képességet. Helyezésük az első, a második, és a harmadik (döntő) fordulóban elért pontszámaik összesítése alapján alakul ki. Az óra Kondor Béla életét és munkásságát bemutató prezentációval indul, ezt követően a „*Jelet hagyni – 75 éve született Kondor Béla*” című rövidfilm levetítésével folytatódik, végül Molnár Edit: *Előhívások* című könyv részleteinek felolvasásával végződik a művészettörténeti előadás. A szemléltetés után a felmerülő kérdések megválaszolása, illetve közös beszélgetés zárja az alkalmat.

Az óra cél- és feladatrendszere: a fejlesztendő attitűd, készségek, képességek, a tanítandó ismeretek (fogalmak, szabályok stb.) és az elérendő fejlesztési szint, tudásszint megnevezése:

A tanulók a megfigyelés által az előzetes ismereteiket az új információkkal párhuzamba állítva bővítik művészettörténeti tudásukat, fejlesztik vizuális memóriájukat. Az óra céljának (vagyis a versenyre való felkészítésének) felismerésével nagyobb szándék alakulhat ki az ismeretek befogadására és megértésére, ami koncentrációs képességük fejlődéséhez is hozzájárul. A vetített képi anyag illetve a felolvasás egyaránt formálja értelmező-elemzőképességüket, továbbá lehetőséget ad személyiségük fejlesztésére is. Az előadást követő beszélgetés pedig verbális képességeikhez járul hozzá.

Az óra didaktikai feladatai: Előzetes ismeretek ismétlése, azok bővítése, az új tudás elmélyítése. A tanuló motiválása, belső aktivitásának, figyelemkoncentrációjának kialakítása, a szemléltetés eszközeivel.

- NAT
- https://www.oktatas.hu/koznevelas/tanulmanyi_versenyek_/oktv_kereteben/aktualis_versenyidoszak
- Borovi Dániel, Csanádi-Bognár Szilvia, Fertőszögi Péter, Horváth Gyöngyvér, Marosvölgyi Gábor (2017): *Kondor – Neve korszakot jelöl*. Kovács Gábor Művészeti Alapítvány, Budapest.
- Dávid András (szerk.) (2007): *Goya, Blake & Kondor - Szépség és fájdalom/Kép, irodalom, gondolat Goya, Blake és Kondor művészetében*. Szegedi Szabadtéri Játékok és Fesztivál Szervező, Szeged.
- Fertőszögi Péter (szerk.) (2010): *Spiritualitás a 20. századi magyar művészetben*. Kovács Gábor Művészeti Alapítvány, Budapest.
- Kondor Béla (2012): *Forradalmár, próféta, melós: Kondor Béla művészete*. Modern Modern Debreceni Nonprofit Kft., Debrecen.

- Kondor Béla (1965): *Kondor Béla kiállítása: Ernst Múzeum, 1965*. Kiállítási Intézmények, Budapest.
- Molnár Edit (1993): *Előhívások*. Kráter Műhely Egyesület, Budapest.
- Németh Lajos (1976): *Kondor*. Corvina Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1987): *Angyal a város felett: összegyűjtött versek Kondor-képekkel*. Szépirodalmi Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1971): *Boldogságtöredék*. Szépirodalmi Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1974): *Jelet hagyni*. Szépirodalmi Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1980): *Tizenhét rézkarc*. Corvina Kiadó, Budapest.
- <https://artportal.hu/lexikon-muvesz/kondor-bela-139/>
- <http://rezkarcfitness.blogspot.com/>
- <https://irodalmijelen.hu/2010-dec-12-0710/kondor-bela>
- <https://www.kozterkep.hu/alkotok/megtekintes/10526/kondor-bela-1931>
- <https://www.criticailapok.hu/archivum?id=20145>
- <http://kultúr.hu/2017/04/kondor-bela-szarnyalasai/>
- <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettortenet-12-evfolyam/a-szocialista-realizmus-megjelenese-a-kepzmuveszetben/a-követendo-peldak>
- <https://cultura.hu/kultura/a-zseni-es-az-angyalok/>
- <https://mult-kor.hu/aki-hajogyari-villanyszerelobol-lett-a-kadar-korszak-egyik-legizgalmasabb-muvesze-20160217>

cirkuszi vonatkozás:

- <https://nemzetisinhaz.hu/index.php/magazin/2014/03/kultusz-es-hagyományközösség>
- <http://www.jaszigaleria.hu/?app=exhibition&sublayout=show&id=21>

versek:

- http://acta.bibl.u-szeged.hu/18582/1/szemiotikai_017_028-035.pdf
- <http://www.jgyph.hu/~vass/szemm151.htm>
- <https://mek.oszk.hu/02200/02227/html/02/669.html>
- <https://gittegylet.com/2016/04/10/megrajzolt-verseink/>
- <http://www.vers.hu/evfordulos-koltok/kondor-bela>
- <https://www.mmalexikon.hu/kategoria/irodalom/boldogsagtoredek>

további képgalériák:

- https://mng.hu/mutargyak/?per_page=20&offset=20¤t_page=2&orderby=author&order=asc&keyword=KONDOR%20B%3%89LA
- <http://kogart.hu/kogart/kereses?keyword=KONDOR%20B%3%89LA>

- https://www.kollergaleria.hu/artist/kondor_bela-21-hu
- https://www.hung-art.hu/frames.html?/magyar/k/kondor_b/index.html
- http://www.omnia.ie/index.php?navigation_function=3&europeana_query=Kondor%20B%C3%A9la

Dátum: 2020.03.09.

KONDOR BÉLA (1931-1972) – életének fontos momentumai

- 1937-1941 – elemi iskola – világháború
- 1951-1956 – Magyar Képzőművészeti Főiskola

Harmadéves koráig a festő szakra járt, ahonnan mestere Szőnyi István „alapvető szakmai-szemléletbeli ellentétek” miatt eltanácsolta. Koffán Károly vette át a grafika szakra. További tanárai Barcsay Jenő, Domanovszky Endre, Kmetty János voltak.

A személyi kultusznak ebben az időszakában a kultúrpolitikai diktatúra uralta az intézményeket, a művészeknek meghatározta, milyen stílusban dolgozhatnak. A szovjet művészet volt iránymutató, és a szocialista realista kifejezőmódot kellett követniük.

MUNKÁSSÁGA:

Pályája során gyakran gyűlt meg a baja a hivatalos művészetpolitika vezetőivel. Művészeti felfogása, egyéni világa, sajátos látásmódja a 60-as évek művészetszemléletével sem volt összeegyeztethető. Nem csatlakozott a Kassák-féle konstruktivizmus újjászületését szorgalmazó csoportokhoz, de a nemzetközi neoavantgárd irányzatokhoz sem. A múlt tradícióihoz nyúlt vissza, a klasszikus régi mesterek munkái inspirálta, például **Giotto, Dürer, Rembrandt, Goya, Blake, Bosch, Picasso** művészete.

Egyéni mitológiát teremtett, újraértelmezte az egyetemes szimbólumokat, jelképeket, motívumokat, így próbált választ keresni saját korának kérdéseire. Szerinte a művészeti alkotás célja, hogy azok filozófiai-etikai kérdéseket vessenek fel. Ezt a régi hagyományok filozófikus művészetében találta meg, ezt szerette volna folytatni és újjáteremteni.

Képei keresztény és mitológiai témájúak, amelyeket belső pszichikai képeivel egészített ki. Ábrázolásain filozófiai, metafizikai utalások fedezhetőek fel, társadalmi problémákra reflektál. Ábrázolásai középpontjába sokszor az önpusztító ember kerül, aki alulmarad a saját maga által teremtett, de magát meghaladó környezettel és technikával szemben. Figurái ördögök, angyalok, elbukó emberek, Krisztus-alak, bibliai hősök, megkísértés, a Jó és a Gonosz örök harca. Jellemző témái még ezen kívül a szépség és szörnyeteg ábrázolás, két arckép, világcirkusz-szimbólika, gépek, félig állati szörnyszerkezetek.

1956 – DIPLOMA: Dózsa-sorozat, rézkarc illusztrációk (Juhász Ferenc: A tékozló ország)

Egy ismeretlen vándorköltő krónikája a Dózsa féle parasztháborúról 1514-ből, amely a haladás és bukás, a forradalom és tragédia viszonyáról, reményekről, és a hitről, a szabadságvágyról, az emberhez méltó létezésről szól.

Diplomamunkájára sokan felfigyeltek, kezdték megismerni a nevét a szakmai körökben. Egyszerre védték és támadták, de összességében a szakkritika elismerte művészetét itthon és külföldön is. Később több kiállítást rendezett, részt vett külföldi tárlatokon,

grafikai biennálékon. A főiskola után Derkovits-ösztöndíjat kapott, kétszer jutalmazták Munkácsy-díjjal. Tanulmányúton járt Franciaországban, az akkori Szovjetunióban, Jugoszláviában, Lengyelországban, Csehszlovákiában.)

MEGRENDELÉSEK:

Ebben az időszakban nagy számban készültek állami megrendelésekre freskók, szekők, pannók, mozaikok, üvegablakok, de Kondor nem igen volt keresett művész ebben a műfajban. 1959-ben kapott megbízást, hogy a Pécs-Uránváros-i óvodájába egy frízszerű pannót készítsen, de művét nem fogadták el, ahogy sok más esetben is visszautasították. Később, a 60-as évek második felétől készült pár iparművészeti munkája.

JELENTŐS ILLUSZTRÁCIÓK:

Megélhetéséhez szüksége volt grafikai munkákra (rézkarc, fametszet, litográfia). A különböző pályázatok során ezeket könnyebben elfogadta az állami vezetés.

Friedrich Dürrenmatt: *A baleset* (1958)

Ébredő Afrika – Néger költők antológiája (1961)

Thomas Mann: *A Varázshegy* (1963)

Madách Imre: *Az ember tragédiája* (1964)

Francis Carco: *Villon* (1965)

Ernest Hemingway: *Az öreg halász és a tenger* (1965)

Nagy László: *Arccal a tengernek* (1966)

Lagerkvist: *A hóhér / A törpe / Barabás* (1967)

Juhász Ferenc: *A tékozló ország* (1967)

Elio Vittorini: *Emberök és farkasok* (1968)

Jékely Zoltán: *Az álom útja* (1972)

Illusztrálta többek között Janus Pannonius, Heltai Gáspár, Petőfi Sándor, Babits Mihály és József Attila verseit is.

/ Savonarola úr, a nők bálványa (1962) /

A kondori mitológia egyik fontos összetevője a férfi-nő kapcsolat, illetve különböző lelki viszonyaik. Itt a férfi tragikus hős, aki az apáca játékszere csak. Ez egyfajta önvizsgálat is, groteszk iróniával: a képen glóriás rém, bombát tartó püspök látható, matrózpulóverben lévő főpap, láncra vert glóriás csontváz van láncraerve, a börtönrács mögött önarcképe figyelhető meg. Továbbá maszkokat, halálfigurákat, imádkozó alakokat, kereszteket is ábrázolt. Jellemző motívuma, a férfi és női profil egymás felé fordulása is jelen van a képen.

/ CIRKUSZ /

A bohócsipkás Petőfi daguerrotípiáról ismert, komor és eltökélt vonásai feketék, a megbillentett arc szembenéz, keze egy másik, ugyanilyen, de halványfehér Petőfi-arcot tart a jobb képtérben, amint ennek keze pedig a feketét. Úgy tartják a kezek az arcokat, mint Kondor különféle „bolondjai” a saját konstrukcióikat (szerkezeteket, műtűcsköt, darázsforma alkotmányt). Mint a művész = bohóc archetípusait megformáló Shakespeare Hamletje a koponyát, az alkotó ember agyának foglalatát, akinek tragédiájához Kondor első illusztrációi készültek (1954-től). Ha szerepképekként tekintjük Kondor Petőfi-sorozatát, úgy mondhatjuk: felfogása szerint maga alkotta szerep volt Petőfié a kecskeméti előadásban, de nem csak az volt. Hiszen *„Csak árny, a mit terem / A költőképzelet; / Mi adjuk meg neki / A lelket, életet.”* – szól Petőfi lelkes Színészdala. Ha így van, akkor a költő az „arcát”, életének és költészetének eggyé válását, azaz lényegét a színésznek köszönheti. Ezért bohócsipkás mindkét arc. De tán nem csak ezért. [...] Vállalva így az udvarokon és társadalmon kívüli bolond szerepét, mely ebben az értelemben társadalmi szerep, és tény, hogy a „társadalom” sehol nem látható a műben Petőfi körül. Viszony köztük nincsen. Ezt a Petőfi-képet Kondor kora sugallhatta. Jászai füzetében, melybe az estjein mondott verseket jegyezte be, az első Petőfi Respublicája: *„Most hódolok, most üdvözöllek én, / Hisz akkor úgy is hódolód elég lesz, / Ha a magasból ellenidre majd / A véres porba diadallal nézsz.”* Kondor üres és véres táj föléd idézett Petőfije milyen respublicát láthatott itt 1972-ben? Ember nélküli tájat. Melyben ugyan (a '60-as években) szinte gombamód szaporodtak a majd a következő évtizedekben tragikus véget ért „bolond művészek”. És semmi nem történt körülöttük. Kondor ebbe a korba idézte meg Petőfit, a színészt, szétnézni e tájon. Az „igazság” költője helyett, akinek nem kellett udvari bolonddá válnia, hogy kimondhassa és meg is cselekedje, amit gondol. Azaz innen nézve láttatja úgy Kondor Petőfit, mint aki bohóc, mint a művész maga és kortársai. A bohóc, mint társadalmi szerep tragikus volta azonban nem egyértelmű. Petőfi-képén a fekete és a fehér költő-bohóc a valóságos ember és annak szelleme is lehet. Jóllehet gondolkodó a szellemarc az élőnek keze által, s az ennek sapkájáról lógó csörgő könnycseppé válik a másik szemében, de a valódinak bajuszát egy senkihez nem tartozó kéz csippenti épp. Csak úgy van ott ez a kéz, miként a Pierrot-szív és az udvari bolond képből fel- és kifelé lépdelő harisnyás lába: játékból. Kondor incselkedik a költővel: rokonával, önmagával, miként Petőfi tette egykor barátaival, köztük Megyerivel, a színésszel is. A játék (a színészi játék, a bohóc játéka) a művészi alkotás éltető eleme, talán azt is mondhatjuk: az égiek adománya. Így, pajtásként teljesítette volna be Kondor Béla Petőfinek a *Bucsú a színészettől* című versébe fogalmazott vágyát: a sorstól várt ajándékot, a lehetőséget, hogy megint „Légy a mi voltál, légy színész!” Így gondolt a maga küzdelmeinek súlyán is könnyíteni a művész? A játékos képével?” ... (forrás: http://epa.oszk.hu/01300/01306/00103/pdf/EPA01306_Szin_2010_15_01_februar_117-122.pdf)

/ BOHÓC /

*Mély aranytálkában glóriában
mindig sötét a leves beakad
kanalamba a kárhozott spinkók
haja epesárga koromfekete
talárba klepetyusba királyingbe
hasztalan öltözők sündisznóbőrt is
ölthettek átdöfik bennem az angyalt
pátriárka-álcán is a fiút
aki vasreszeléktől Szaharához
jutott el konnektoroktól az ég
halálos villanyházába mulassatok
hölgyek urak Mohácshoz mérve mi ez*

A képen látható Bohóc című kép Kondor Béla életének utolsó évében született. Egyfajta számadásként, önarcképként is értelmezhető. A piros árnyalatai közül alig kivehetően tűnik elő a bohóc kusza, kettős rajzolatú figurája, a művészsors tragikus ellentmondásossága.

/ VERSEK /

Verskötetei:

Boldogságtöredék (1971)
Jelet hagyni (1974)
Angyal a város felett (1984)
Másutt a Béke (2001)
Küszködni lettél (2006)

Jelet hagyni

Kondor Béla *Jelet hagyni* című posztumusz kötete 1974-ben jelent meg. A látványosabb kiállítású könyv anyagát már nem Kondor válogatta (vö. NÉMETH: 1976. 5), hanem GYŐRI JÁNOS. Több, mint 100 verset és hat reprodukciót tartalmaz. Borítóját a *Két fohász* című költemény illusztrációja díszíti (még a Boldogságtöredékből). Mottója ez: „Az én életem bizonyosan furcsa, de tudom, hogy csak az elhalálozottak törvényeit szabad kimondani. Immár kegyetlenül fanyar öröm ez, nem jutalom - szinte nyugalom.” GYŐRI JÁNOS-tól tudjuk, hogy a kötetet Kondor szerette volna illusztrálni. „Úgy képzelte, hogy a következő kötetben nem a korrektúralapok üres helyeit »rajzolja tele« - írja GYŐRI -, hanem (...) minden verset színes képpel illusztrál (...) De (...) végigírásához és illusztrálásához beteljesedő sorsa nem hagyott elegendő időt” (GYŐRI: 1987. 270).

Angyal a város felett

Kondor Béla verseinek gyűjteménye, az *Angyal a város felett* 1987-ben jelent meg, ugyancsak GYŐRI JÁNOS gondozásában. A *Boldogságtöredék* és a *Jelet hagyni* verbális anyagán kívül egy új ciklust is tartalmaz, amely az írás a falon címet viseli. Az első és a második kötet után ugyanis „*még mindig maradt annyi kiadatlan anyag, hogy a kézirat-hagyatékban talált versekkel kiegészítve, a Boldogságtöredék terjedelmét megközelítő új ciklust lehessen belőle összeállítani*” (GYŐRI: 1987. 270). A gyűjteményes kötet számos fekete-fehér és színes reprodukciót is tartalmaz, az így felépített kommunikáturnok azonban a bemutatottakhoz viszonyítva nem hordoznak új(abb) tipológiai karaktereket.

(forrás: http://acta.bibl.u-szeged.hu/35393/1/szemiotikai_017_074-078.pdf)

IRODALOMJEGYZÉK

- Borovi Dániel, Csanádi-Bognár Szilvia, Fertőszögi Péter, Horváth Gyöngyvér, Marosvölgyi Gábor (2017): *Kondor – Neve korszakot jelöl*. Kovács Gábor Művészeti Alapítvány, Budapest.
- Dávid András (szerk.) (2007): *Goya, Blake & Kondor - Szépség és fájdalom/Kép, irodalom, gondolat Goya, Blake és Kondor művészetében*. Szegedi Szabadtéri Játékok és Fesztivál Szervező, Szeged.
- Fertőszögi Péter (szerk.) (2010): *Spiritualitás a 20. századi magyar művészetben*. Kovács Gábor Művészeti Alapítvány, Budapest.
- Kondor Béla (2012): *Forradalmár, próféta, melós: Kondor Béla művészete*. Modern Modern Debreceni Nonprofit Kft., Debrecen.
- Kondor Béla (1965): *Kondor Béla kiállítása: Ernst Múzeum, 1965*. Kiállítási Intézmények, Budapest.
- Molnár Edit (1993): *Előhívások*. Kráter Műhely Egyesület, Budapest.
- Németh Lajos (1976): *Kondor*. Corvina Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1987): *Angyal a város felett: összegyűjtött versek Kondor-képekkel*. Szépirodalmi Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1971): *Boldogságtöredék*. Szépirodalmi Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1974): *Jelet hagyni*. Szépirodalmi Kiadó, Budapest.
- Kondor Béla (1980): *Tizenhét rézkarc*. Corvina Kiadó, Budapest.
- <https://artportal.hu/lexikon-muvesz/kondor-bela-139/>
- <http://rezkarcfitness.blogspot.com/>
- <https://irodalmijelen.hu/2010-dec-12-0710/kondor-bela>
- <https://www.kozterkep.hu/alkotok/megtekintes/10526/kondor-bela-1931>
- <https://www.criticailapok.hu/archivum?id=20145>

- <http://kulter.hu/2017/04/kondor-bela-szarnyalasai/>
- <https://tudasbazis.sulinet.hu/hu/muveszetek/muveszettortenet/muveszettorten-12-evfolyam/a-szocialista-realizmus-megjelenese-a-kepzmuveszetben/a-kovetendo-peldak>
- <https://cultura.hu/kultura/a-zseni-es-az-angyalok/>
- <https://mult-kor.hu/aki-hajogyari-villanyszerelobol-lett-a-kadar-korszak-egyik-legizgalmasabb-muvesze-20160217>

cirkuszi vonatkozás:

- <https://nemzetisinhaz.hu/index.php/magazin/2014/03/kultusz-es-hagyomanykozosseg>
- <http://www.jaszigaleria.hu/?app=exhibition&sublayout=show&id=21>

versek:

- http://acta.bibl.u-szeged.hu/18582/1/szemiotikai_017_028-035.pdf
- <http://www.jgypk.hu/~vass/szemm151.htm>
- <https://mek.oszk.hu/02200/02227/html/02/669.html>
- <https://gittegylet.com/2016/04/10/megrajzolt-verseink/>
- <http://www.vers.hu/evfordulos-koltok/kondor-bela>
- <https://www.mmalexikon.hu/kategoria/irodalom/boldogsagtoredek>

további képgalériák:

- https://mng.hu/mutargyak/?per_page=20&offset=20¤t_page=2&orderby=author&order=asc&keyword=KONDOR%20B%C3%89LA
- <http://kogart.hu/kogart/kereses?keyword=KONDOR%20B%C3%89LA>
- https://www.kollergaleria.hu/artist/kondor_bela-21-hu
- https://www.hung-art.hu/frames.html?/magyar/k/kondor_b/index.html
- http://www.omnia.ie/index.php?navigation_function=3&europeana_query=Kondor%20B%C3%A9la

RÖVID VÁLOGATÁS A PREZENTÁCIÓ KÉPI ANYAGÁBÓL

Kondor Béla portré (fotó: Moldár Edit, Biksady Galéria)

Kondor Béla portré (fotó: Kogart Alapítvány)

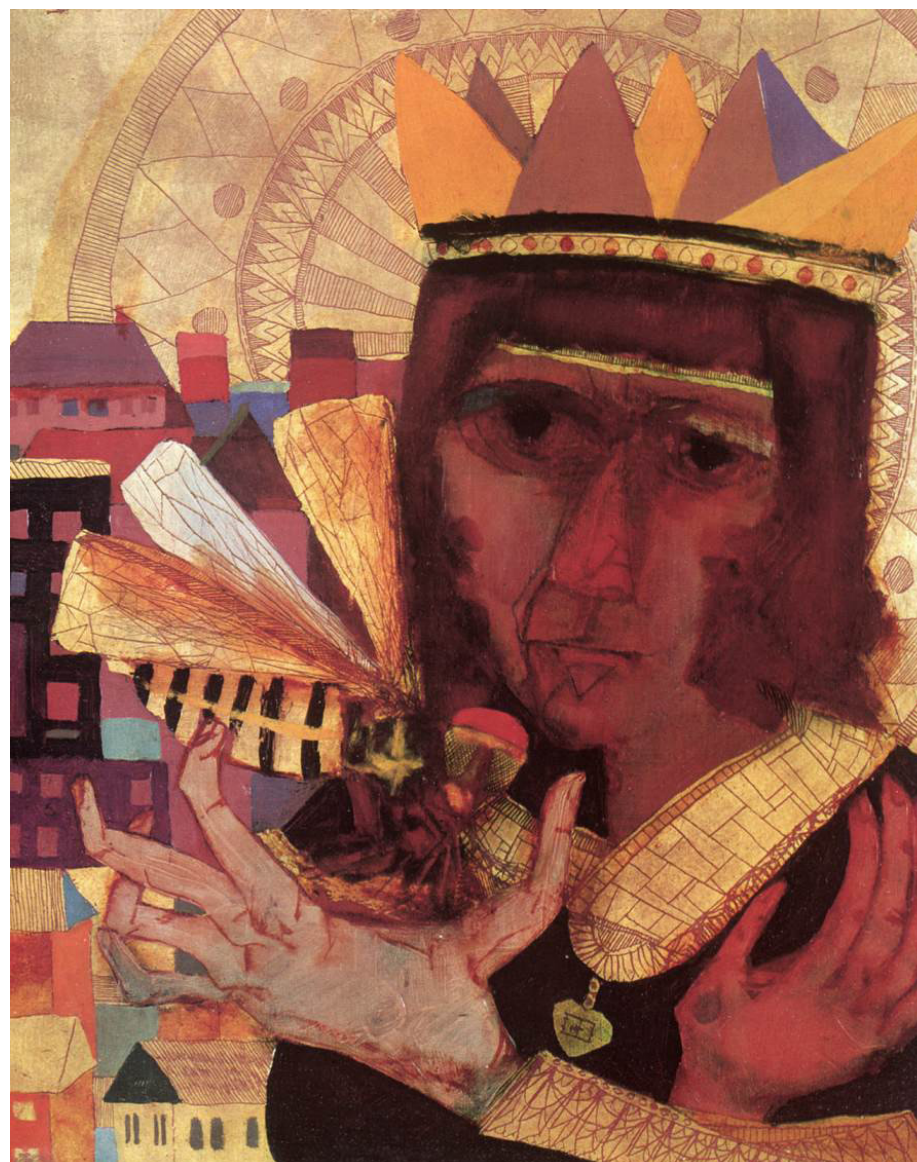
Dózsa-sorozat: Készülődés a forradalomra (1956)

Petőfi illusztráció: Egy gondolat bánt engemet (1957)

Savonarola úr, a nők bálványja (1961)

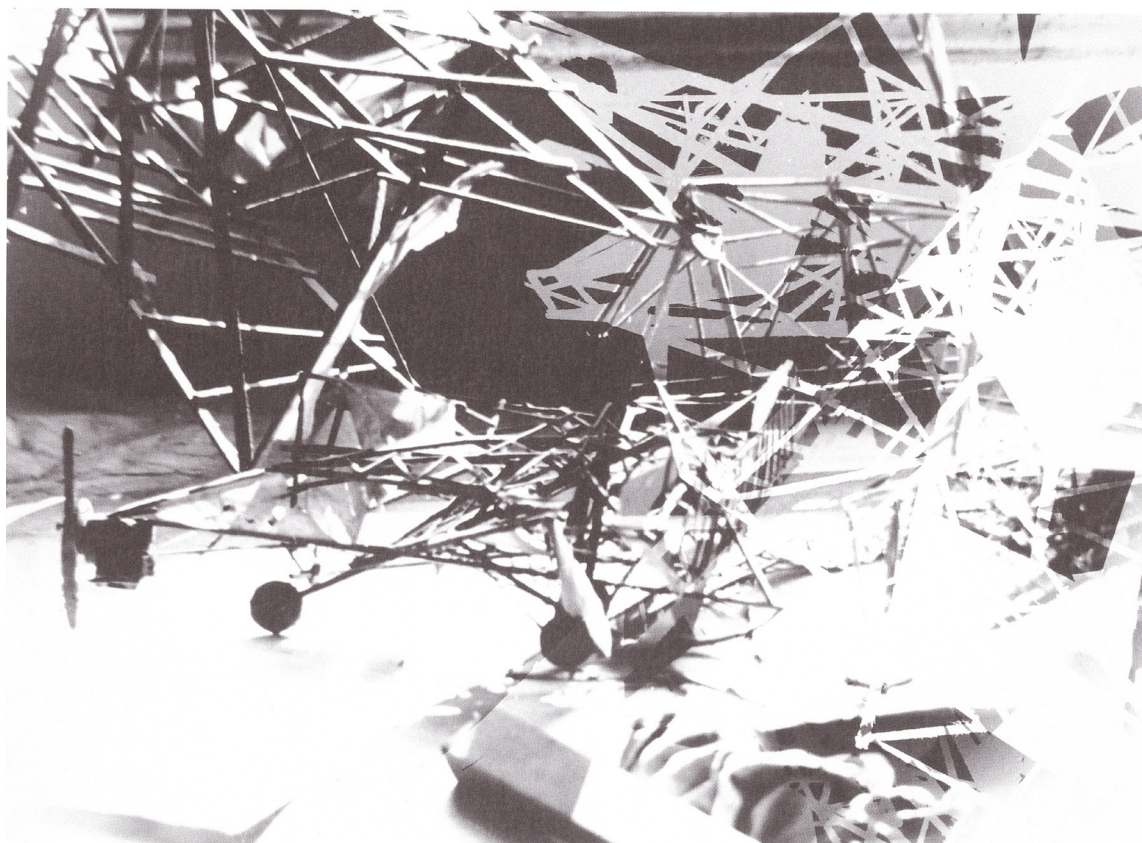
Darázskirály (1963)

Nagy madár (1963)

Cirkusz

Csend II. (1970 körül)

Kis repülőmodell I. (1970 körül)

Bohóc (1972)

Petőfi kecskeméti jutalomjátéka (mint Lear bolondja) II/a (1972)